

**ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวน:
กรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรอุท**

**Factors affecting the effective performance of inquiry officers:
A case study of Khukot Provincial Police Station**

การดา ต้นตุงอรุณ* กฤษณพงค์ พูตระกูล และ ศศิภัทรา สิริวาโท

Parada Tuntirungarun* Krisanaphong Poothakool and Sasiphattra Siriwato

สถาบันอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Criminology and Justice Administration, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

**Corresponding author, E-mail: kp_odin@gmail.com*

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวน: กรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรอุท มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรอุท และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขที่จะทำให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรอุท ซึ่งมีลักษณะคุณสมบัติที่สำคัญคือ เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผ่านสอบสวน โดยมีประสบการณ์ในการทำงานไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 7 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานสอบสวน สามารถสรุปได้ทั้งหมด 4 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีจำนวนไม่เพียงพอ 2) ด้านประชาชน ประชาชนไม่มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนทางกฎหมาย ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินการทางสอบสวน ทำให้เกิดการร้องเรียนพนักงานสอบสวน เมื่อเกิดการร้องเรียนพนักงานสอบสวนย่อมรับผลกระทบจากการถูกดำเนินคดี เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ทำให้ตัดสินใจลาออก หรือย้ายสายงานออกจากงานสอบสวนได้ง่าย 3) ด้านสวัสดิการ ไม่มีสวัสดิการที่เฉพาะด้านสอบสวน ไม่เพียงพอต่อการทำงาน เช่น อุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น เกิดภาระเพิ่มเติมให้กับเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ และ 4) ด้านนโยบาย ข้อกฎหมาย และคำสั่ง พบว่าไม่มีความชัดเจนในการทำงาน ไม่เกิดความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ก่อให้เกิดความกดดันกับพนักงานสอบสวน และจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีปัจจัยที่น่าสนใจเพิ่มเติมในส่วน of ด้านประชาชน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย และไม่เข้าใจขั้นตอนกระบวนการทางกฎหมาย ส่งผลให้การทำงานของพนักงานสอบสวนเกิดความล่าช้า และส่งผลให้เวลาในการทำงานเพิ่มมากขึ้นจากเวลาทำงานหลัก นอกจากนี้ด้านนโยบาย ข้อกฎหมาย และคำสั่ง ไม่เกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติงานจริง ด้วย

กรอบระยะเวลาที่บีบบังคับทำให้การทำสำนวนชั้นสอบสวน ไม่มีคุณภาพ เกิดความล่าช้าซึ่งกระทบต่อประชาชน
อันนำไปสู่การร้องเรียน หรือการหมิ่นประมาทพนักงานสอบสวนทำให้เกิดภาวะความเครียด และท้อแท้ในการทำงาน
จนนำไปสู่การลาออก ขอย้ายสายงาน หรือการหาทางออกด้วยวิธีการฆ่าตัวตาย

คำสำคัญ: การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรอุท

Abstract

The objectives of the study are 1) to study the factors that effective the performance of the inquiry officers of Khuhot Provincial Police Station; and 2) to propose guidelines and approaches to solve the problems and allow inquiry officers to perform their duty more effectively. This research used a qualitative research method by interviewing. Seven inquiry officers who had more than three years of work experience were interviewed.

This study found that factors affecting performance of the inquiry officers can be categorized into four dimensions: 1) Personnel - the number of inquiry officers at the police station was insufficient; 2) The public – the public lacked knowledge and understanding about the legal procedures, resulting in difficulties in conducting the investigation. Some inquiry officials received complaints due to the process of investigation, leading to emotional distress affected by the reproach. The distress then made the officers decide to resign or transfer themselves from the inquiry tasks to others; 3) Welfare – the inquiry officers lacked relevant welfare that was essential for the investigation, such as inadequate working tools. This consequently constituted additional burden that put the inquiry officers to the expense of conducting the investigation; and 4) Policy, Law and Orders - there was no flexibility of law and regulations in police work. The regulations were not consistent with the actual practice that inquiry officers had experienced. The stringent rules and regulations significantly put pressure on the inquiry officials.

This research also found that the interesting point is that most of the people lack knowledge and understanding about the law and legal procedures. People then make a complaint to sue the inquiry officials. As a result, the performance of the investigation can be delayed because of additional work that the inquiry officers receive from the complaint. Furthermore, policy, law and orders are not consistent with the actual practice. The time constraint imposed by law and regulations can coerce the inquiry officers into rushing to make low-quality criminal reports. The complaints or defamation threats to inquiry officials can dramatically cause serious stress and discouragement that result in their resignation, transfer requests, or even suicide attempts.

Keywords: Effective performance, Inquiry officers, KhuKot provincial police station

1. บทนำ

“พนักงานสอบสวน” มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวงได้เว้นแต่ในคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ (ป.วิ.อ. ม.121) (ตำรวจภูธรภาค 1, 2551) จากความหมายของพนักงานสอบสวนเบื้องต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าพนักงานสอบสวนเปรียบเสมือนต้นน้ำของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีความสำคัญและใกล้ชิดประชาชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้รับแจ้งเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของประชาชนเป็นอันดับแรก ซึ่งในความเป็นจริงแล้วภาพรวมของการทำงานของพนักงานสอบสวนต้องเผชิญกับปัญหาในการทำงานเป็นอย่างมาก โดยการทำงานของพนักงานสอบสวนในปัจจุบันนั้นมีจำนวนคดีจำนวนที่มากขึ้น และรูปแบบคดีความที่หลากหลาย เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมนั้นมีหลากหลายรูปแบบเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบอาชญากรรมที่มีวิธีการที่ซับซ้อน ยากต่อการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด ความเสียหายที่เกิดขึ้น และตัวอาชญากรเองก็ยังมีการพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น มีทักษะเพิ่มมากขึ้น แตกต่างจากในสมัยก่อนที่อาชญากรรมนั้น สืบเนื่องมาจากโลกปัจจุบัน มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้คนเรามองเห็นช่องทางในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยนั้น ๆ มาใช้อำนวยความสะดวกในการก่ออาชญากรรมได้ ทำให้คดีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อย้อนกลับมาดูที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว จะพบว่าปัจจุบันนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น จำนวนกำลังพลที่ไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดทักษะความรู้ความสามารถ เงินเดือนที่ไม่ตอบสนองกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน ปัญหาหนี้สิน ครอบครัว ความเครียด สุขภาพ ฯลฯ ซึ่งแน่นอนว่าเมื่อตัวผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่แล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อโดยตรงแก่ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน เช่น เรื่องของระยะเวลาของคดีต่าง ๆ อาจจะทำให้คดียืดเยื้อ ไม่มีความคืบหน้า จนพยานหลักฐานอาจจะถูกคนร้ายไปยุ่งเหยิงจนเสียหายคดีไป เป็นต้น แต่เนื่องด้วยหน้าที่แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยังจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติ และเมื่ออาชญากรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นแล้วสิ่งแรกที่ประชาชนจะนึกถึงคือเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องรีบมาแจ้งความร้องทุกข์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งหน้าที่ในการรับแจ้งความร้องทุกข์นั้นก็เป็นที่ของพนักงานสอบสวน ผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ในทุก ๆ เรื่องจากประชาชนผู้เดือดร้อน และมีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินคดีกับคนร้ายต่อไป

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายอย่าง เช่น จำนวนพนักงานสอบสวนที่ไม่เพียงพอ ไม่สมดุลกับปริมาณงานที่มาก ปัญหาเรื่องความขาดแคลนทรัพยากรในการปฏิบัติงานที่มี แต่ไม่เพียงพอ ปัญหาเรื่องประชาชนไม่เข้าใจในขั้นตอนการทำงานของพนักงานสอบสวน ไม่เข้าใจในข้อกฎหมาย รวมถึงปัญหาที่ตัวพนักงานสอบสวนเอง เช่น เรื่องสุขภาพ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความกดดันในการทำงาน สำนวนค้ำมาก งานมากไป งานไม่ถนัด ถูกตำหนิเรื่องงาน พบว่าการฆ่าตัวตายของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกิดขึ้นมีสูงกว่าคนทั่วไป 2-3 เท่า (ไทยรัฐออนไลน์, 2559) จนอาจนำไปสู่การหาทางออกโดยการ ลาออก การย้ายหน่วยงาน และการฆ่าตัวตาย เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้กลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของพนักงานสอบสวน

จากสภาพพื้นที่ในความรับผิดชอบของสถานีภูธรคูคต จังหวัดปทุมธานี สะท้อนให้เห็นได้ว่าเป็นลักษณะแบบชานเมือง มีหมู่บ้าน ที่พักอาศัย และมีจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นมีจำนวนมาก โดยพื้นที่รับผิดชอบตั้งแต่ฝั่งตะวันตกถึงฝั่งตะวันออกคือตลาดสี่มุมเมือง ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ไปจนถึงถนนมอเตอร์เวย์

(Motorway) ฟุ้งทิสเหนือถึงทิสใต้ คือ บริเวณสวนสนุกดรีมเวิลด์ (Dream World) ถึงคลองหกวา (สถานีตำรวจภูธรคูคต , 2561) แต่ปรากฏว่าด้วยพื้นที่ที่กว้างขวางในการดูแล แต่พบว่ามีความหนาแน่นของพนักงานสอบสวนที่ไม่เพียงพอในการรองรับการร้องทุกข์จากประชาชน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจำนวนพนักงานสอบสวนควรจะมีให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่รับผิดชอบ เนื่องจากจากปัจจัยความแตกต่างทางด้านจำนวนประชากร และความชุกของอาชญากรรม ส่งผลให้จำนวนคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรคูคตมีจำนวนมากขึ้น ประกอบกับปัญหาด้านจำนวนพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรคูคต ซึ่งมีจำนวนพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอ

จากข้อเท็จจริงเมื่อจำนวนพนักงานสอบสวนในสถานีตำรวจภูธรคูคตไม่เพียงพอ หากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรประจวบคีรีขันธ์มีจำนวนพนักงานสอบสวนเกือบ 1 เท่า โดยมีอัตราส่วนประชากรลักษณะพื้นที่ และจำนวนประชากรที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นอย่างมาก จึงควรเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญและต้องรีบเร่งแก้ไขโดยด่วน โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้อาจสามารถนำไปช่วยแก้ไขปัญหาได้เมื่อทราบสาเหตุที่แท้จริงแล้วจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางการป้องกันหรือแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการทำงาน และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรคูคต และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น เพราะหากเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับการแก้ไขปัญหาแล้วก็จะส่งผลที่ดีแก่ประชาชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรคูคต
- 2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขที่จะทำให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวน: กรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรคูคตในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.1 ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการคัดเลือกเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรคูคต โดยมีลักษณะคุณสมบัติที่สำคัญ คือ เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายงานสอบสวน และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 7 ท่าน ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองผู้กำกับสอบสวน 1 ท่าน (คุณสมบัติประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี) 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสารวัตรสอบสวน 1 ท่าน (คุณสมบัติประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี) และ 3) เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองสารวัตรสอบสวน 5 ท่าน (คุณสมบัติประสบการณ์ทำงานมากกว่า 3 ปี) เหตุผลหลักในการเลือกสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเป็น เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหมด เนื่องจากการเก็บข้อมูลโดยตรงจากผู้มีประสบการณ์และเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ ซึ่งมีความเข้าใจในปัญหาในภาพรวมและรายละเอียดของการปฏิบัติหน้าที่โดยตรงมากที่สุด และมากกว่าด้านผู้กำหนดนโยบาย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง (Semi-Structured Interview) มาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำแบบสอบถามปลายเปิด สัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) จากเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองผู้กำกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสารวัตร และ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองสารวัตรฝ่ายสอบสวน ที่มีหน้าที่ในการสอบสวน ในสถานีตำรวจภูธรคูคต จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ในเชิงเนื้อหาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองผู้กำกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสารวัตร และ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองสารวัตรฝ่ายสอบสวน รวมถึง ศึกษาเอกสารด้านอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและการดำเนินงานทางอาญา เพื่อการสรุปผลการศึกษาและ อธิบายผลการศึกษา

4. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

4.1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรคูคต พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรคูคต มีหลากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน สามารถอธิบายโดยแบ่งเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1) ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มากที่สุด เนื่องจากสถานีตำรวจภูธรคูคต มีจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้น จำนวนพนักงานสอบสวนมีน้อยกว่าจำนวนอัตรากำลังพลเต็ม โดยสถานีตำรวจภูธรคูคตมีอัตรากำลังพลของพนักงานสอบสวน 16 นาย แต่ในปัจจุบันมีจำนวนพนักงานสอบสวนเพียง 7 นาย ทำให้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานจากการรับคดีที่มากเกินไปเกินเกณฑ์ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้ เมื่อปริมาณเจ้าหน้าที่น้อยแต่จำนวนปริมาณคดีที่ได้รับมีมากขึ้น ทำให้การทำงานบริการต่อประชาชนเต็มไปด้วยอุปสรรคในการทำงาน เกิดความล่าช้าในการทำงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ รวมไปถึงช่วงเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ (เข้าเวร) ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแทบไม่มีเวลาพักผ่อน ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในอนาคต จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ด้านงานสอบสวน ของสถานีตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า มีปัญหาด้านจำนวนกำลังพลน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับ ปริมาณงาน สาเหตุที่บุคลากรไม่เพียงพอและสอดคล้องกับปริมาณงานนั้นเป็นเพราะว่า เกิดการยืมตัวไปช่วยงานราชการในหน่วยงานหรือส่วนอื่น ๆ จึงอาจทำให้งานสอบสวนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (กิตติชัย รุจิราวินิจฉัย, 2558)

2) ด้านประชาชน ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รองลงมา เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นประชาชนผู้เสียหายที่มารับบริการกับสถานีตำรวจคูคต โดยเป็นประชาชนในพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบ โดยส่วนใหญ่ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานประชากร โดยส่วนมากเมื่อเข้ามาใช้บริการนั้น ประชาชนเป็นผู้ไม่รู้หรือไม่เข้าใจ ขั้นตอนกระบวนการทางกฎหมาย มีลักษณะพื้นฐานส่วนใหญ่ในด้านการเงิน อาชีพ ประเภทเคหะสถาน อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับล่าง มีลักษณะชุมชนที่เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยหนาแน่น ทำให้พื้นที่ในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรคูคตเกิดเหตุอาชญากรรมค่อนข้างสูง ส่งผลให้จำนวนคดีที่รับแจ้งในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรคูคต เพิ่มสูงขึ้นเหมือนเปรียบเทียบกับสมัยก่อน โดยสามารถอธิบายตามหลักทฤษฎีอาชญาวิทยา ทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรม (Crime Pattern Theory) โดยเชื่อว่าอาชญากรรมเกิดจากการที่อาชญากรได้เข้าไปอยู่ในสถานที่และมีโอกาสเลือกเหยื่อที่

เหมาะสม ทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรมได้เสนอแนะว่า สถานที่ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเกิดอาชญากรรม สถานที่ที่คนเดินทางไปมาก จะมีอาชญากรรมเกิดขึ้นจำนวนมากเช่นกัน และทฤษฎีปกตินิสัย (Routine Activity Theory) กิจวัตรหรือการกระทำใดของบุคคลที่เกิดบ่อยครั้งเป็นประจำรวมถึงลักษณะของบุคคลที่อาจจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่าย (พรชัย ชันดี และคณะ, 2558)

3) ด้านสวัสดิการ พบว่าสวัสดิการในการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่รัฐมอบให้ นั้น ไม่เพียงพอต่อการทำงาน ทำให้เกิดภาวะเพิ่มเติมที่เจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบและจัดหาเพื่อใช้สอยเอง ทำให้เกิดรายจ่ายส่วนตัวที่เพิ่มมากขึ้น เช่น อุปกรณ์สำนักงานต่าง ๆ โต๊ะ เก้าอี้ในการทำงาน กระดาษ เครื่องพิมพ์เอกสาร คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งทางภาครัฐควรจะเป็นผู้รับผิดชอบดูแล จัดหา และสนับสนุนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ทำงานเพื่อประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกล่าวว่า ปัจจัยด้านเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการของหน่วยงานส่วนมากพนักงานสอบสวนมีระดับแรงจูงใจปานกลาง และมีระดับแรงจูงใจมาก ในเรื่องของเงินเดือนและค่าตอบแทนควรมีการปรับให้ เทียบเท่ากับหน่วยงานอื่นที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมเดียวกัน เช่น อัยการหรือศาล สำหรับเรื่องพนักงานสอบสวน มีระดับแรงจูงใจน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ สวัสดิการที่ได้รับในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมเมื่อเทียบกับ หน่วยงานอื่น (อิทธิพล กริสว่าง, 2553)

4) ด้านนโยบาย ข้อกฎหมาย และคำสั่ง พบว่ามีทั้งข้อดีและข้อเสีย ด้านข้อดีนั้นทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่ได้ทำตามกรอบที่วางไว้ แต่ในส่วนข้อเสียพบว่ามีมากกว่า เนื่องจากนโยบาย ข้อกฎหมาย และคำสั่ง ยังไม่มีความยืดหยุ่นเพียงพอต่อการทำงาน ไม่เกิดความสอดคล้องกับผู้ปฏิบัติงานได้จริง เป็นการบีบการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน อันส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความกดดันในการทำงานที่มากขึ้น และเกิดความเสี่ยงที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถูกดำเนินคดี โดย มิลเล็ต (John D. Millet, 1954 อ้างถึงใน สถิต คำลาเลี้ยง, 2544) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ มวลมนุษย์ และได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานนั้น ซึ่งความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการบริการให้กับประชาชน โดยพิจารณาจาก 1) การให้บริการอย่างเท่าเทียม 2) การให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา และ 3) การให้บริการอย่างเพียงพอ (สถิต คำลาเลี้ยง, 2544) แต่ในข้อเท็จจริงพบว่า นโยบาย ข้อกฎหมาย และคำสั่ง เกิดปัญหาจากความไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง และสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น เกิดความซ้ำซ้อนและมีคำสั่งมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนในการดำเนินการนั้นมีข้อกำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจน

4.1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรอุดรธานีให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบจริง จากผลการวิจัยพบว่าต้องเปิดใจยอมรับสถานการณ์อาชญากรรมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ประชากรที่มีมากขึ้น ทำให้สภาพปัญหาอาชญากรรมมีมากขึ้นตาม ทำให้จำนวนปริมาณคดีที่ได้รับแจ้งมีเพิ่มขึ้นและจำนวนพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการตามนโยบายที่มีอยู่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่กำหนดจำนวนคดีที่พนักงานสอบสวนสามารถรับคดีได้ไม่ครบเกินเกณฑ์ที่ 1 นายต่อ 70 คดีต่อปี รวมไปถึงจำนวนพนักงานสอบสวนในตำแหน่งเต็มกำลังอัตราจริงของสถานีตำรวจภูธรอุดรธานี ซึ่งไม่สามารถจะเป็นไปได้ตามนโยบายที่มี จึงทำให้ไม่เกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จริง

5. บทสรุป

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวน: กรณีศึกษา สถานีตำรวจนครบาล เพื่อสะท้อนมุมมองปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยากลำบากเพื่อประชาชน พบเจออุปสรรคในหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ดังนั้นด้วยสถานการณ์อาชญากรรมปัจจุบันในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านจำนวนประชากรในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนคดีร้องทุกข์ยิ่งเพิ่มมากขึ้น จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาล ได้พบปัญหาที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานสอบสวน สามารถสรุปได้ทั้งหมด 4 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีจำนวนไม่เพียงพอ 2) ด้านประชาชน ประชาชนไม่มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนทางกฎหมาย ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินการทางสอบสวน ทำให้เกิดการร้องเรียนพนักงานสอบสวน เมื่อเกิดการร้องเรียนพนักงานสอบสวนย่อมรับผลกระทบจากการถูกดำเนินคดี เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ทำให้ตัดสินใจลาออก หรือย้ายสายงานออกจากงานสอบสวนได้ง่าย 3) ด้านสวัสดิการ ไม่มีสวัสดิการที่เฉพาะด้านสอบสวน ไม่เพียงพอต่อการทำงาน เช่น อุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น เกิดการเพิ่มเติมให้กับเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ และ 4) ด้านนโยบาย ข้อกฎหมาย และคำสั่ง พบว่าไม่มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่เกิดความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ก่อให้เกิดความกดดันกับพนักงานสอบสวน

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีปัจจัยที่น่าสนใจเพิ่มเติมในส่วนของด้านประชาชน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย และไม่เข้าใจขั้นตอนกระบวนการทางกฎหมาย ส่งผลให้การทำงานของพนักงานสอบสวนเกิดความล่าช้า ทำให้เวลาในการทำงานเพิ่มมากขึ้นจากเวลาทำงานหลัก และด้านนโยบาย ข้อกฎหมาย และคำสั่ง ไม่เกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติงานจริง ด้วยกรอบระยะเวลาที่บีบบังคับทำให้การทำสำนวนขึ้นสอบสวนไม่มีคุณภาพ เกิดความล่าช้าซึ่งกระทบต่อประชาชน อันนำไปสู่การร้องเรียน หรือการหมิ่นประมาทพนักงานสอบสวนทำให้เกิดภาวะความเครียด และท้อแท้ในการทำงาน จนนำไปสู่การลาออก ขอย้ายสายงาน หรือการหาทางออกด้วยวิธีการฆ่าตัวตาย วนมาสู่ปัจจัยเดิม คือ จำนวนพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอ ทั้งที่ควรคำนึงถึงและสรรหาวิธีการดำเนินการแก้ไขและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานสอบสวน เพื่อรักษาบุคลากรเจ้าหน้าที่ตำรวจสอบสวนไว้เพื่อปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประชาชนและชาติบ้านเมืองอย่างมีคุณภาพ

5.1 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) ควรต้องสำรวจจำนวนพนักงานสอบสวนที่ขาดแคลนแบบจริงจัง และกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนการอบรมพนักงานสอบสวนจำกัดให้อยู่ในเพียงสายงานสอบสวน และเติบโตไปกับงานสอบสวนเท่านั้น
- 2) เสนอให้ฝ่ายงานสอบสวนควรจะให้ปรับให้ผู้ปฏิบัติสามารถเสนอความคิดเห็น ได้มากขึ้น และเมื่อเสนอไปถึงแล้วด้านผู้กำหนดนโยบายควรจะต้องพิจารณาไปด้วย
- 3) ควรจัดแพทย์สำหรับตำรวจแบบเคลื่อนที่ เพื่อประเมินเจ้าหน้าที่ในแต่ละสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและควรจะมีอย่างยิ่ง เพราะการทำงานของตำรวจเป็นการทำงานที่สร้างความเครียด และเกิดความกดดันสูง
- 4) ควรพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในหน่วยงานตำรวจให้มากขึ้น โดยการสร้าง Code ส่วนบุคคล และเฉพาะสถานี เพื่อส่งรายงาน เอกสารหลักฐานที่สำคัญ เพื่อความสะดวกรวดเร็ว ไม่ตกหล่นสามารถตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว

5) เสนอให้มีการเรียนการสอน และอบรมประสบการณ์ในการทำงาน โดยการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นเตรียมตัวเพื่อรับมือสถานการณ์จริงที่จะต้องพบเจอในการปฏิบัติงานให้กับนักเรียนนายร้อยอบรม

5.1.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6) เสนอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มจำนวนพนักงานสอบสวน ผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เป็นสิ่งสำคัญจำเป็นเร่งด่วน โดยให้เกิดความเพียงพอและครอบคลุมการทำงานในแต่ละเฉพาะพื้นที่ และเกิดความสมดุลกับจำนวนปริมาณคดีที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานในด้านอื่น ๆ มากขึ้น

7) เสนอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานภาครัฐ ต้องจัดงบประมาณ ให้การสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์การทำงาน ที่ต้องใช้มีความจำเป็นให้กับพนักงานสอบสวนในแต่ละสถานีตำรวจ ไม่ควรปล่อยให้เป็นการกระทำที่ของพนักงานสอบสวนเท่านั้น

8) เสนอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรเปิดใจยอมรับสถานภาพของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงว่าเป็นอย่างไร จึงจะสามารถนำไปสู่ถึงการกำหนดนโยบายให้ตรงกับสภาพปัญหาอาชญากรรมที่แท้จริง แล้วจะมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

9) เสนอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มสวัสดิการค่าตอบแทนให้เกิดความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของพนักงานสอบสวน

10) เสนอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติออกสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างความรู้เรื่องกฎหมายให้กับประชาชน เพื่อเป็นการแยกคดีระหว่างคดีอาญาแผ่นดินกับคดีแพ่ง ซึ่งจะทำให้ไม่เสียเวลาในการแจ้งความร้องทุกข์ รวมไปถึงจะทำให้ไม่ส่งผลให้เกิดอคติกับพนักงานสอบสวน

6. กิตติกรรมประกาศ

การทำรายงานการค้นคว้าวิจัยอิสระในฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.กฤษณพงศ์ พุตระกูล และ ดร.ศศิภัทรา ศิริราโท ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำชี้แนะแนวทางในการทำรายงานการค้นคว้าวิจัยอิสระจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่มอบวิชาความรู้ด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสาขาอาชีพที่ได้ปฏิบัติงานอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในทุกมิติทั้งกับตนเอง สังคม และประเทศชาติ

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรคูคตทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และเอื้อเฟื้อข้อมูลในการสัมภาษณ์ทำให้รายงานการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ จนได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานทุกท่าน

7. เอกสารอ้างอิง

กิตติชัย รุจิราวินิจฉัย. (2558). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสอบสวนของกองบัญชาการตำรวจนครบาลสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์. 5(2), 22-35.

- เชียงใหม่นิวส์ .(2561). เพศตำรวจไทยประสบภาวะขาดแคลนพนักงานสอบสวน แกรมบางคนรับภาระหนัก
คดี[ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/771164> [5 ธันวาคม 61].
- ไทยรัฐออนไลน์. (2559). เปิดปม 'ตำรวจไทย' อดฆ่าตัวตาย ปีนู่กายจ่อข่มขู่-ดับชีวิต ขอดคดีพิงพรวด!. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา <https://www.thairath.co.th/content/601650> [1 มิถุนายน 2560].
- ไทยรัฐออนไลน์ .(2560). ขอมรับหลายสน. พงส.ไม่พอ.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://www.thairath.co.th/content/1018554> [25 มิถุนายน 61].
- ตำรวจภูธรภาค 1 . (2551). คู่มือพนักงานสอบสวน ตำรวจภูธรภาค ๑ . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.singburi.police.go.th/law/25.pdf> [10 ตุลาคม, 2561].
- พรชัย ขันดี, กฤษณพงศ์ พุทธระกูล, และ จอมเดช ตรีเมฆ. (2558). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัยและนโยบายประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- สถิต คำลาเตียง. (2544). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของช่างอากาศ: ศึกษาเฉพาะกรณีของกองการบินทหารเรือ.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- สถานีตำรวจภูธรภูเก็ต. (2561). ข้อมูลพื้นฐาน แผนที่เขตความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). แผนปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สถิติจำนวนคดีฐานความผิดคดีอาญาของสถานี
ตำรวจภูธรภูเก็ต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.
- อิทธิพล กริสว่าง. (2553). ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสังกัดกองบังคับการตำรวจ
นครบาล 6. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.